

בס"ד

ענג שבת

פרשת שמני - תזריע מצורע

יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים

לעילוי נשמת מרת רבקה יעקב ע"ה בת ר' יעקב ושמחה ז"ל, נפטרה ב-כ"ז בתמוז תש"ף (09.04.2021)

כ"ז בניסן ה'תשפ"א

עלון מס' 13 (1282) (שנה שלוש וחמש)

ערב שבת קודש

עלון דו שבועי

חפשו אותנו בפייסבוק "ענג שבת"

מועדי השבת שמני

עו"ש מוצ"ש	יום	ש"ס
19.42	18.28	י-ם
19.44	18.44	ת"א
19.45	18.35	ח"פ
19.44	18.46	ב"ש
19.42	18.39	א"ת

זמני היום והלילות היומיים:

משבת שמני - יום ו'	מוצ"ש (אופק ת"א)
עלות השחר	4.35 - 4.44
זמן הנחת תפילין	5.21 - 5.28
הנץ החמה (מישור)	6.11 - 6.18
הנץ החמה (הנראה)	6.15 - 6.22
ס"ז ק"ש מנ"א	8.38 - 8.43
ס"ז ק"ש הגר"א	9.24 - 9.28
צאת היום	12.40 - 12.42
מנחת גדולה	13.13 - 13.15
שקיעת החמה	19.11 - 19.06
צאת הכוכבים ב'	20.01 - 19.56

דף יומי: שקלים כ - יומא ה

מועדי השבת תזריע מצורע

עו"ש מוצ"ש	יום	ש"ס
19.47	18.33	י-ם
19.50	18.49	ת"א
19.50	18.40	ח"פ
19.49	18.50	ב"ש
19.47	18.43	א"ת

זמני היום והלילות היומיים:

משבת תזריע מצורע - יום ו'	מוצ"ש (אופק ת"א)
עלות השחר	4.25 - 4.34
זמן הנחת תפילין	5.13 - 5.20
הנץ החמה (מישור)	6.03 - 6.10
הנץ החמה (הנראה)	6.08 - 6.14
ס"ז ק"ש מנ"א	8.32 - 8.37
ס"ז ק"ש הגר"א	9.20 - 9.58
צאת היום	12.39 - 12.40
מנחת גדולה	13.13 - 13.13
שקיעת החמה	19.15 - 19.11
צאת הכוכבים ב'	20.05 - 20.01

את העלון ניתן למצוא בפייסבוק תחת השם: "ענג שבת"

את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il

וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת www.moreshet.co.il ב"מיידע יהודי"

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
 כתובת: רח' בלוד 3, ת"א
 טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
 דוא"ל: smuladv@netvision.net.il

העלון מוקדש לזכר ולע"נ **אסתר מנדובסקי** בת ר' אריה יקלובסקי ז"ל, נפטרה ב-ט' באייר תשנ"ה. יהי זכרה ברוך!

זכינו לראות בעינינו את תהליך הגאולה

א. אתחלתא דגאולה: מדינה יהודית לאחר אלפיים שנות גלות, פורומים, אינקוויזיציות ושואה נוראה.

ב. מדינת ישראל: זכינו לראות את הפרחת השממה וייבוש הביצות, את קיבוץ הגלילות העצום, את הקמת המדינה, ואת ישועות ה' בכל מערכות ישראל, ואת ההתקדמות והפריחה.

ג. קיבוץ גלויות: בראש ובראשונה קיבוץ הגלילות הפיסי שהוא מדהים ומרשים. בתימן היו למעלה מאלף קהילות, בחבר העמים היו מאות קהילות, במזרח אירופה ובמערבה, בצפון אפריקה, באתיופיה, במזרח, בכל העולם היו היהודים מפוזרים באין ספור קהילות קטנות. מי קרא לכל היהודים לבוא ולהתקבץ, אם לא קורא הדורות מראש? כך מפורש בתורה: "ושב ה' א-להיך את שבותך ורוחמך, ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' א-להיך שמה".

ושני ומשולש בבניאיים: "עברו, עברו בשערים, פנו דרך העם, סולו סולו המסילה, סקלו מאבן, הרימו נס על העמים". (ישעיה סב, י)

"הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי ארץ, בם עור ופסח והרה ויולדת יחדי, קהל גדול ישובו הנה" (ירמיה לא, ז). "והוצאתים מן העמים, וקבצתים מן הארצות, והביאותים אל אדמתם" (יחזקאל לד, ג).

ד. קיבוץ גלויות 2: מדהים ומרשים הרבה יותר הוא השלב השני של קיבוץ הגלילות. כולם מתחתנים עם כולם. כבר לא שואלים על העדה של החתן או של הכלה. מכירים, מתאהבים ומתחתנים. אשרי העם שככה לו.

ה. גאולה: פירושה שעם ישראל מתקבץ לארץ, והארץ נותנת יכולה בעין יפה. שני הדברים התרחשו ומתרחשים לנגד עינינו. אנתנו רואים, ומתקשים להפנים את אשר אנו רואים. אנו חוזים בתהליך הגאולה!

"ואתם הרי ישראל ענפיכם נתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא" (יחזקאל לו, ח) ועל כך נאמר במסכת סנהדרין: "אמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה".

ו. גאולה שהולכת וגדלה, פרה ורבה: כל יום נולדים עוד ילדים בארצנו, כל שבוע מגיעים מאות עולים חדשים. כל חודש מסתיימת סלילתו של עוד כביש. כל הזמן בונים בתים חדשים, מקימים מפעלים, והכל בארץ שעד לפני כמאה שנה היתה שממה, מוכת ביצות וקדחת.

ז. עתיד: כך ודאי נזכה להמשיך ולראות בשבוע ה' ציון, בהתקדמות הגאולה ובהתרחבותה. "והיה כאשר שקדתי עליהם לנתוש ולנתוח ולהרוס ולהאבד ולהרע, כן אשקוד עליהם לבנות ולנטוע". (ירמיהו לא, כז) "והרביתי עליכם אדם, כל בית ישראל כולו, ונושבו הערים והחרבות תבנינה". (יחזקאל לו, י)

ח. כוחות הביטחון: תודה עצומה על לילות כימים בהם עושים מבצעים, עורכים מעצרים, חוקרים אירועים ופועלים ללא לאות על משמר ארצנו וערי א-להינו. אנו גאים במפקדי וחילי צה"ל, משמר הגבול, השב"כ, המשטרה ושאר זרועות הביטחון. חזקו ואמצו, ויהי ה' בעזרכם.

ט. גאולה שלמה: כאמור, גאולה היא קיבוץ גלויות ושהארץ נותנת יכולה. ומהי הגאולה השלמה? ביאת מלך המשיח, בניית בית המקדש. גאולה רוחנית עם לכידות חברתית, הקטנת הפער בין עשירים לעניים. שכר והוגן יותר, וסיוע למוגבלים, לנגישות ועוד. הבה נתחזק. עברנו דרך ארוכה וקשה, ובעזרת הא-ל יכולנו לה. ואנו מתפללים שגאולה זו תהיה פרה ורבה, ונזכה להגשים את כל חלומותינו.

הרב **שמואל דוד**, הרב הראשי לעפולה

העלון מוקדש לזכר ולע"נ **ר' חיים אנוש** ב"ר שמואל אריה כ"ץ ז"ל, נפטר ב-ח' באייר תשנ"ב. יהי זכרה ברוך!

וילכו שניהם יחדיו... העלון מוקדש לזכר ולע"נ **ש"י משה** ובנו הפעוט **יובל פריץ גלר** ז"ל, נהרגו בתאונת דרכים ביום העצמאות תש"ס. יהי זכרם ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ מרת **פנינה חיה גליק**, בת ר' משה ז"ל, נפטרה ב-ב' אייר תשכ"ט. יהי זכרה ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ **יהודית שבתאי**, בת **שרגא פייבל** ז"ל, נפטרה ב-ב' באייר תשס"א. יהי זכרה ברוך!

קידום העסק

NETWORK LIKE VIRAL CHAT TWEET VIDEO PODCAST SHARE INTERNET FOLLOW

חבילת פרסום ושיווק משולבת

בניית אתר אינטרנט, בניית דף פייסבוק עסקי, קידום אורגני וממומן בגוגל, קידום ממומן בפייסבוק, פרסום ומודעות בעלון ביתן להזמין חלק מהחבילה

התקשרו לקבלת הצעה משתלמת
 שלומי: 054-6695400
 054-4567571

חגואל שפיצברג
 פתרונות מיתוג, שיווק ופרסום

ענג שבת

הגיע הזמן להעניק לפניך טיפול פנים חדשני ומקצועי

טיפולי פנים | טיפולי אסתטיקה וטיפוח מזותרפיה | אפילציה | שיפור מרקם העור הסרת שיער בלייזר

ליעוץ ותיאום פגישה **מאשה אטוס** | אחות מוסמכת וקוסמטיקאית
 כיכר המדינה, תל-אביב | 050-3348908

מבצע טיפול פנים ב-200 ש"ח

תוצאות מיידי

צילום ארועים: כנסים, ברית, אירוסין, הכנסת ספר תורה, מסי-בת, ימי הולדת, צילומים לפני חלאקה

צילום מסיבות + קבלת כל התמונות המקוריות על דיסק און קי. מוגבל ל-4 שעות צילום.

800 ש"ח

חגואל © טל: 054-6695400
שפיצברג
haguelphotography@gmail.com

המומחים לאיטום ושיפוץ בניינים

איטום וצביעת קירות חיצוניים, טיח, תפרים, סדקים. איטום גגות והתקנת מרזבים.

עבודה ללא פיגומים (סנפלינג) **עבודה מקצועית ויסודית**
כולל אחריות מלאה

052-4012533

דיני השבוע ומנהגיו יעקב יוסף שמעון ונחמה חיה כהן ז"ל לעילוי נשמת

שבת פרשת שמיי ההפטרה: "יוסף עוד דוד" (שמואל ב' ו, א).

מברכים החדוש: אייר המולד: יום שני, שעה 7 בבוקר, 47 דקות ו-6 חלקים.

ראש חודש אייר ביום השני וביום השלישי, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה (לא אומרים "ולמחרתו").

אומרים אב הרחמים (לרוב המנהגים, בשל ספירת העומר ובשל הפרעות במהלך מסעי הצלב בתקופה זו של השנה שבינים חוברה תפילת "אב הרחמים". לשיטת הגר"א אין אומרים בכל שבת מברכים להוציא שבת מברכים חודש אב] ואין מזכירים נשמות.

במנחה: אין אומרים 'צדקתך'.

במנחה פרקי אבות: פרק א' **ברכת הלבנה:** מליל שיש י ד באייר עד ליל שליש ט"ז באייר.

כשמברך הברכה אינו פונה אל הלבנה, אלא פניו לכיוון שמתפללים (כוון ירושלים) ונותן עיניו בה ומברך, וכתב המגן אברהם (שם ס"ק

ח), כי יסתכל בה רק פעם אחת ואח"כ אסור להסתכל בלבנה.

יום שני ושלישי ראש חודש אייר: יעלה ויבוא, הלל, קריאה בתורה. לתפילת מוסף חולצי את התפילין.

יום הזכרון לחללי צה"ל ויום העצמאות

כדי למנוע התנגשות בין יום הזכרון ויום העצמאות ליום שבת או שיש, ישנם יוצאי דופן בתוך אום חל ד' באייר ביום חמישי, או ביום שיש מוקדם יום הזכרון ליום רביעי.

יום שלישי בערב: תחילת יום הזכרון (הוקדם)

יום הזכרון הוצמד ליום שבו הוקמה מדינת ישראל. בית ישראל מכבד ומתייחד עם זכר הנופלים במערכות ישראל דווקא בערב חג

במעבר חריף וחד בין ימי האבל והתווה לשמות החג. עם ישראל המאופין בפסוק: "בדמך חיי!" לא שוכח את נופליו, את אלה שבגופם ציוו לנו את החיים, לפני התכנס חג, אינו יכול לחגוג מבלי להתייחד ולהזכיר את אלה שלא זכו, להתפלל ולקוות שאלה יהיו

הקורבנות האחרונים.

מהחלטות הרבנות הראשית: יום הזכרון יחל בטקס ברחבת הכותל המערבי. בסיום דברי הנשיא יודלק נר זכרון ותאמר תפילת יזכור ו' אל מלא רחמים'. למחרת, לאחר תפילת שחרית, קריאת פרקי תהלים: ט, מב, מג, פז, קכב, קכה, קמו.

לקראת יום העצמאות: מתגלחים ומסתפרים, למרות ימי ספירת העומר. (כדין שמחת ברית מילה למשל), אבל יש שנהגים שלא להסתפר. מניפים דגלי המדינה לפרסום הנס.

יום רביעי בערב - יום העצמאות:

ערבית בליל התקדש חג, תפילה חגיגית בבתי כנסת, כתפילת ערב חג. אומרים 'מקדש מלך...' 'התעוררי...' 'התנערי...' לא תבושי...' ימין ושמאל...' לפני ערש השבח וסירת לשבח (בליל ברכה

(כדין ספק ברכות, להקל). יש נוהגים לברך שהחינו. ואומרים שיר המעלות בשבט ה' שיבת ציון.

תפילת שחרית: פסוקי דזמרא של חג עד ברוך שאמו. הלל שלם בברכה. (לאשכנזים וספרדים). קוראים בניגון הפטרה (בלי ברכות):

"עוד היום בננו לעמוד" (שעירו י, לב), תפילה לשלום המדינה ומי שברך לחיילי צה"ל.

הלל ביום העצמאות

"אמר רב הונא: מצנינו מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים, שצריך אדם ליתן שבח והודיה על מעשה הנס, דכתיב: 'למען תספר באזני בנך...' (מדרש הגדול, פרשת בא).

פסחים (קז): "ת"ר הלל זה מי אמרו..." והגמרא בהמשך מפרטת רשימה ארוכה של אמוראים שנתנו סימן למתי צריך לאמר הלל.

"... וחכמים אומרים: נביאים שביניהן תקנו להן לישראל שיהו אומרים אותו על פרק ופרק ועל כל צרה וצרה שלא תבא עליהן לישראל, ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן.

מגילה (יד): "ת"ר ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל ולא פחתו ולא הוסיפו על מה שכתוב בתורה חוץ

ממקרא מגילה מאי דרשו, אמר ר' חייא בר אבין אמר ר' היושע בן קורחא קו"ח מה מעבודות לחרות שיריה ממיתה לחיים לא כל שכן? אי הכי הלל נמי נימא..." הגמרא במגילה דנה בשאלה

מדוע אין אומרים הלל בפורים (גם שם ניצלנו ממוות לחיים, ושכך יהיה ביום העצמאות). "אמר רבי יצחק: לפי שאין אומרים הלל על נס שבחוצה לארץ... רב נחמן אמר: קרייתא זו הלילא (קריאת מגילה אסתר בפורים היא ההלל)... המאירי סובר שאם אין לו

מגילה חייב לקרוא הלל בפורים.

המסקנה מגמרא זו שעל נס שבארץ ישראל כולם מודים שאומרים הלל האנגלים עזבו את הארץ, שערי ארץ ישראל נפתחו לכל יהודי העולם, נלחמנו מעטים מול רבים ובל י נשק, ובסוף יכולנו! יש נס גדול מזה!?

"חמישה באייר, שנקבע לחוג אותו בכל הארץ זכר לנס תשועתנו וחרותנו - מצווה לעשות שמחה ויום טוב ולומר הלל. ואף ציבור שבעיר אחת או יחידים קובעים עליהם יום טוב לעצמם, על נס שנעשה להם, חייבים לקיים עליהם ולעל זרעם והבאים אחריהם עד עולם... כמו שכתב מהר"ם אלשקר בתשובותיו סי' מ"ט, והובא להלכה במגן אברהם סי' תרפ"ז סי' ק"ה ו' ובאליהו רבה שם. והחתם סופר בשו"ת או"ח סי' קצ"א כתב שכך נוהגין כמה קהילות ישראל ומגדולי יחידיהם שעושים כן ביום שאירע להם נס... וממילא פשיטא בנידון דידן, הנוגע לציבור של כלל ישראל, ויש כאן פדיון מעבדות לחרות, שנגאלנו משעבוד מלכויות ונעשינו בני חורין והשגנו עצמאות ממלכתית, וגם הצלה ממיטה לחיים, שנצלנו מידי אויבינו שעמדו לבלותנו, בודאי חובה עלינו לקבוע יום טוב. ויפה כיוונו שקבעו את היום הזה דוקא, אשר בו היה עיקר הנס שיצאנו מעבדות לחרות על ידי הכרזת העצמאות. (רבי משלם ראטה, שו"ת קול מבשר סי' כא).

לענין הברכה

תוס' ד"ה כאן במקדש כאן בגבולים (סוכה מ"ד ע"א): "ועוד י"ל דאפילו ציבור שאין שם כל ישראל, יחיד קרי להו משום דאמרין ל ברעבי פסחים (ק"ל) נביאים אמרוהו 'ותיקנו' להם לישראל שיהו אומרים אותו על כל פרק ופרק ועל כל צרה וצרה שלא תבא עליהן, ולשנגאלין אומרין אותו על גאולתן ולכן נקט יחיד דכי ליכא כל ישראל אין גומרין אותו אלא באלו הימים, אבל לגאולת ישראל אומרים אותו".

אין בהלכה הלל שלם ללא ברכה, בראש חודש אמירת ההלל היא מכח מנהג ולכן חלוקות הדעות בראשונים אם מברכים עליו או

ההל על נס הועת המיד הלל שלם ולכן הוא בברכה.

הנס האלוקי שבעצמאות ישראל

הרב שלמה יוסף זיון זצ"ל, לשבועון 'מחניים' מטעם הרבנות הצבאית (כרך ו', גליון כה, אייר תשיט, עמ' 4): "מדינת ישראל עצמאית היא בגדר נס ופלא ונחשבת כמאורע החשוב ביותר בכל

ההיסטוריה היהודית בדורות האחרונים. למרות זאת אין אני נוטה לחיזות דעה בתקומת ישראל אם היא אתחלתא דגאולה. אין אני מצויים בסוד ה' ואין לנו אפילו מושג מאופן גאולת ה' שעתידה לבוא. כך שאולי הוא לומר שתקומת ישראל על מכונו המוצאת את בטויה בתנ"ך, היא גאולת ישראל בהווה. ומשום ששמלכתיות יהודית עצמאית היא חזיון מופלא שאין עוררים עליו לפיכך מצויים

אנו להודות ולהלל לה'. וכל שאינו נוהג כך - הרי הוא כאילו כופר בטובתו של הקב"ה. בהתאם לכך חייבים אנו לקרוא את ההלל ולערוך סעודה. עלינו לקבוע את יום העצמאות כיום הודיה לה', כיום שמחה משתה וששון שאשר יבא את חותם המסורת. לדעתי צריך להבליט את הנס האלוקי שבעצמאות ישראל, ואין מקום לאשליה של כוחנו ועוצם דינו קוממו את המדינה הזאת. ומתוך כך יש לקוות שברבות הימים תתפשט בקהל הרחב חגיגת יום העצמאות אשר תשא אופי של קדושה היונקת ממקורות התורה".

שבת פרשת תזריע מצורע

ההפטרה: "ארבעה אנשים היו מצורעים" (מלכים ב' ז, ג).

שליח ציבור מברך למתענים בה"ב - המנהג לברך קודם שמחזירים את ספר התורה לארון.

במנחה פרקי אבות: ב' יום שני ז' באייר תענית שני קמא. יום חמישי י' באייר תענית חמישי.

תענית שני חמישי שני (בה"ב)

יש נוהגים להתענות מיד לאחר ראש חודש מרחשון ולאחר ראש חודש אייר, דהיינו לאחר חג הסוכות ולאחר חג הפסח (שולחן ערוך תצב, א ובמשנה ברורה שם ס"ק ב-ד), בימי שני, חמישי ושני

אחריו. והטעם: חוששים שמא מתוך שמחה ומשתה של ימי חג באו לידי עבירה (שם במשנה ברורה ס"ק א). במשנה (שהם סימן תשמז) הסביר שנקבעו דוקא ימים אלה, שהם ימי רצון.

במקור היו אלה ימים של תענית, אך ברבות הימים השתחררו רובם מהתענית והשאירו רק את הסליחות, וגם מנהג זה של אמירת סליחות, כמעט שכבר לא מקויים. וראה במשנה ברורה (תקטו, י) שרק יחידים נהגו להתענות בו.

במשנה ברורה (תקסה, יד) אומר שאם אדם נמצא במקום שנוהגים להתענות בה"ב, והוא אינו צם, לא יאכל בפרהסיא, כמו בתענית ציבור, אלא בצנעה.

פנת הרמב"ם הבהיר הרב אהרן טולידאנו ראש מכון טולידאנו להפצת התורה במושגי הדור, חבר לשכת הרבנות ורב קהילה באפרת

קטעים נבחרים מס' 6 מתוך 'הרמב"ם הבהיר' בנושא השבת. **מטעמי מצוות השבת ותאורן**

אמרו רבותינו (בבלי שבת קיח): "כל המקיים שלש סעודות בשבת ניצל משלש פורעניות: מחבלו של משיח, ומדינה של גיהנם, וממלחמת גוג ומגוג".

המהר"ל ע"ה כתב בספר נצח ישראל (ראה בספרנו 'דיבור ומחשבה על נצח ישראל' פרק ל"ו) כי השבת מצביעה על כך שה' ברא עולם שלם. ברם, בשלמות אין תוספת ואין גרעון ואין תמורות. זהו העולם של שבת. השבת מורה על השלמות העולמית באמצעות שלוש סעודות, שכן הסעודות הן עונג, וחכמינו למדו עליהן מדברי ישעיהו הנביא: "קְרָאתָ לְשֶׁבֶת עֲנֵנִי (ישעיה נח, יג). העונג מורה על שלמותו של העולם, כי בשלמות אין צער.

כאשר הגיעה השבת, הושלמה הבריאה, ככתוב: "וַיְכַלֵּה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ" (בראשית ב, א). לפני כן, הבריאה היתה חסירה. היא היתה עדיין חסרת איזון. כוח ההרס התחרה עדיין בכוח הבניה. והמהר"ל כתב כי השבת היא נצחון כוח הבניה על כוח ההרס. וכמו שהחסרון מלווה בתחושת אי-סיפוק ובתחושת החמצה, כך סיים המשימה מתבטא בתחושת עונג. ההשלמה גורמת לעונג. עונג שבת בחוויה שלנו מגולם ע"י שלוש סעודות.

מהלכות מצוות השבת ומנהגיהן

השבת נדחית במצב של סכנת נפשות (ב, א-ג) - המשך

א. אם העריכו את מצב החולה, ושיערו שנדרשים לו למשל שמונה ימי טיפול הכרוכים במלאכות האסורות בשבת, אין אומרים: 'נמתין לצאת השבת כדי להתחיל לטפל בו, כדי לחלל עליו רק שבת אחת ולא שתיים'. אלא מתחילים מיד לטפל בו בשבת, ומתחילים עליו אפילו מאה שבתות, כל זמן שהוא נתון בסכנה, או שהוא בספק סכנה. ועושים למענו בשבת כל הנדרש כאילו יום חול הוא ולא שבת, כגון: אפיה, בישול, חימום מים להשקיותו או לרחיצת גופו וכו' (הרמב"ם הלכות שבת ב, ב; שו"ע או"ח שכח, יא / רעח, א).

ב. אין עושים צרכי חולה זה הכרוכים בחילול שבת ע"י אחרים, כגון גויים או קטנים, או פשוטי העם, כדי שלא תהא שבת קלה בעיניהם. אלא עושים ע"י גדולי ישראל וחכמיהם, ואסור להתממה, שנאמר (אחרי מות, ויקרא יח, ה): "וַיִּשְׁמְרְתֶם אֶת חֻקֵּי יְהוָה וְאֶת מִשְׁפָּטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם אֲתֶם הַיּוֹם וְחֵי בָהֶם". ודרשו רבותינו (בבלי יומא פה): "וְחֵי בָהֶם וְלֹא שִׁימוּת בָּהֶם".

וכן פסק מרן (שו"ע או"ח שכח, יב). אבל הרמ"א כתב (שם) שיש לעשות כל צרכי החולה בשנינו, או אם אפשר ע"י גוי, ובלבד שאין זה מעכב את הטיפול המידי בחולה.

ג. ואומר הרמב"ם בענין פיקוח נפש: "הא למדת שאין משפטי התורה נקמה בעולם, אלא רחמים וחסד ושלום", וכדברי הנביא יחזקאל (יח, לב): "כִּי לֹא אֶחָפֵץ בְּמוֹת הַמָּוֶת נְאֻם אֲדֹנָי ה' (אֶלְהִים) וְהַשִּׁיבֵנו חַיֵּינוּ. ואלו הכופרים בדברי חכמינו, כגון הקראים, ואומרים שאין פיקוח נפש דוחה שבת, עליהם נאמר (יחזקאל כ, כה): "וְגַם אֲנִי נִתְּיִי לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וְקִשְׁפֹּטִים לֹא יִחְיֶי בָהֶם (הרמב"ם הל' שבת ב, ג).

חפשו אותנו בגוגל. הקישו: **מכון טולידאנו** או בטל. 052-8682050

תורת המשא ומתן עו"ד דוד שפירא מחבר הספר תורת המשא ומתן

היכולת להודות בטעות

פרשת שמיי נפתחת באירוע גדול ומרגש: חנוכת המשכן בפני כל העדה. בתום ימי המילואים, אהרן נדרש להקריב כמה קורבנות חטאת ייחודיים עבורו ועבור העם. על אהרן להקריב עגל לחטאת לכפר הן בעדו והן בעד העם, ובנוסף להקריב שעיר עיזים לחטאת "לכפר בעדם". אהרן ניגש למלא את חובתו, "ואת הבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה".

לקראת תום הטקס, שני בני אהרן מתו במקום. לאחר שדאג משה להוצאת הגופות ממתחם המשכן, ניגש משה לחתימת חנוכת המשכן ועבודת קרבן העם. משה ציווה על הכהנים לאכול את החטאת, אך גילה לתדהמתו כי היא איננה: "ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף". בתגובה, כעס משה על אליעזר ואיתמר ותבע מהם הסבר: "מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא". לפי הספרא, שעיר החטאת של העם לא נשרף, אך כפי שהעיר הנצי"ב: "לפי הפשט מיירי בשעירי שבאותו ענין. היינו שעיר העדה". אם כן, מה התרחש באותה שעה?

בפרק ד של חומש ויקרא, התורה מתארת ארבעה סוגים של קורבנות חטאת. בשניים מהם (חטאת כהן משיח וחטאת העדה) מביאים פר בן בקב, דמו נזרק על גבי המזבח ובשרו נשרף במלואו. בשניים האחרים, מביאים שעיר עיזים זכר (חטאת נשיא) או שעירה או כבשה נקבה (חטאת יחיד) ואוכלים את בשרה. ביום השמיני, אהרן צריך להביא עגל לכפר בעדו ובעד העם ושעיר עיזים (זכר) לכפר בעד העם. כללי קורבנות חטאת בפרשיות ויקרא וצו לא סיפקו תשובה לטיפול בעגל או בשעיר העיזים (ולא שעירה) שהובאו לחטאת הציבור. האם דמו נזרק על גבי המזבח ובשרו נשרף במלואו? האם אוכלים את בשרה? משה לא הסביר מראש מה לעשות, אהרן לא שאל והחליט לשרוף את הבשר. מתגובת משה עולה כי משה חשב שהוא הסביר שיש לאכול את הבשר ולא לשרוף אותו:

"מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני יי'. הן הן הובא את דמה אל הקדש פנימה אכול תאכלו אתה בקדש כאשר צוית".

ענה אהרן למשה: "הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני יי' ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני יי'". הטקס כבר הסתיים, הקורבנות כבר נשרפו, ובאמצע הטקס לא יכול היה אהרן לברר עם משה מה יש לעשות במצב זה. בתנאים אלו, הפעיל אהרן שיקול דעת. משה הבין כי אהרן צדק. "וישמע משה וייטב בעיניו".

כאשר מסופקים, עדיף להתייחס לקורבנות כסוג החטאות הקדוש ביותר, ולהחמיר-קרבנות אלה, נשרפים ולא נאכלים.

הגמרא בזבחים דרשה: "מיד, וישמע משה וייטב בעיניו - הודה ולא בוש משה לומר לא שמעתי אלא אמר שמעתי ושכחתי" (זבחים קא, א). הנצי"ב אף הרחיב וכתב: "העביר משה קול במחנה שטעה... וטעם העברה זו ללמד לחכמי הדור ולדורות הבאים, שלא יהיה אדם גדול בוש ונרתע על טעות הוראה. שהרי משה רבינו גם כן טעה".

מהסיפור אפשר ללמוד כיצד לפעול במצבי לחץ וספק. מחז, בהחלט ייתכן שמשה היה צריך להבהיר מה בדיוק נדרש אהרן לעשות. מאידך, אהרן כנראה היה צריך לוודא את אופן הטיפול בקורבנות יום השמיני. אלא שסופו של הסיפור הוא עיקרו: בסופו של דבר, כדברי הנצי"ב, משה פירסם שטעה "ללמד לחכמי הדור ולדורות הבאים שלא יהיה אדם גדול בוש ונרתע על טעות הוראה". כולם מסוגלים לטעות, וכולם טועים. הגדולה האמיתית היא היכולת להודות בטעות, ובמקרה הצורך אף לפרסם את הטעות.